

NR. 10 * DESEMBER 1952 * 9. ÅRGANG

FELG OG HVERDAG

MENIGHETSBLAD FOR VESTRE BÆRUM

Fra og med dette julenummeret går bladet vårt under nytt navn, med den gamle betegnelsen som undertittel.

Forandringen skyldes at det kan være praktisk å ha et eget navn på bladet. Og det navnet vi har valgt, angir et godt stykke på vei vårt program. Vårt ønske er at menighetsbladet skal gi noe både for helg og hverdag. Bladet skal være med å skape helg over søndagen, både ved å bringe stoff til ettertanke, og ved å kalle inn til søndagens gudstjenester, som mer enn noe an-

net skulle gi helgen det rette innhold. Men vi ville også gjerne streife det som hører hverdagen til, og fremfor alt prøve å vise at hverdag og helg hører sammen. Det søndagen gir oss, får først sin fulle betydning når vi bærer det med oss ut i hverdagen.

Vi tror at det er en livsnødvendighet for vårt folk i dag å verne om den kristne søndagen, slik at dagens preg av helg ikke blir borte. En rett søndag, med virkelig helg over seg, er en kilde til uvurderlig velsignelse for enkeltmennesker, for hjem og for samfunn.

Måtte bladets nye navn bli en stadig påminnelse for mange om at vår hverdag aldri kan bli hva den skulle være uten at søndagen virkelig får være *helg*. Og måtte det hjelpe mange til en helg som kunne hvelve en åpen himmel over hverdagen.

Gud er her!

Av prost John Ekeland

Jeg sitter og skal skrive en julebetraktning. Ennå er det atskillige uker til jul. Så må jeg tenke meg om og spørre meg selv: Hva er egentlig julen? En minnes så mang en deilig jul og noe varmt og høytidsfullt stiger opp i en. Det er kirkeklokker som kimer, det er snø i luften. En kjenner duft

av granbar og brennende lys og strofer av kjente og kjære julesalmer begynner å tone innen i en. Og jeg må atter spørre meg selv: Hva er egentlig julen? Hva betyr den for meg når alt kommer til alt? Da er det noen salmestrofer kommer for meg og begynner å synges innen i meg:

«Som natten aldri er så sort
Den jo for solen svinner.
Så farer all min kummer bort
Når jeg meg rett besinner
At Gud meg synder har så kjær
At i mitt kjød han kom meg nær
Og er min broder vorden.»

Det er svaret: Gud er her!
Det er julens kjerne. Det budskapet vil jeg gripe og ta inn i mitt hjerte og glede meg over det med utsigelig glede. På ny og på ny vil jeg si til meg selv i denne jul: Gud er her! Han som skapte himmel og jord er ikke lenger fjern og fremmed, men er kommet oss ganske nær. Den evige, usynlige Gud, hvem himlenes himler ikke kan romme, har tatt bolig i et menneskebarn. Gud selv er blitt menneske «og er min broder vorden».

Med undren og tilbedelse vil jeg stille meg ved krybben og se inn i dette store under og si til meg selv: Er Gud blitt menneske, da må det i sannhet være noe stort og opphøyd å være menneske. Verdens mektige kan trampe det under sine føtter i forakt, og mennesket selv kan fornedre seg og vanære seg i den dypeste synd og skam. Gud har like fullt kronet det med herlighet og ære og gjort det lite ringere enn Gud, som det står i den 8. Davids salme. En ny slekt — en kristen slekt er gått ut fra denne krybben, med en ny målestokk for hva det vil si å være et godt menneske på vår jord.

Men ser jeg på stallens usle krybbe og tenker på all verdens nød og elendighet, da må jeg spørre ham i krybben: Hva vil du her? Hvorfor vendte du frivillig himlens herlighet ryggen for å gjøre så dårlig et bytte? Han har bare ett svar: Det var for din skyld. Fordi jeg elsker deg og alt som heter menneske. Bare en guddommelig kjærlighet kan bringe et slikt offer. Han kom for å bære våre byrder, lide og ofre. Han kom som vår broder i nød, for å hjelpe og redde. Han kom for å gjøre oss til Guds salige barn og gi oss seier over dødens og djevelens makt.

Gud er her i sin enbårne sønn. Og der er ikke frelse i noen annen. Tomheten, ensomheten og kulden trenger seg inn i sjelen. Angst, bekymring og dødens gru isner ens sinn. Hvor skal en finne tilflukt? Gud er her! Hos ham er ingen kulde, ensomhet eller tomhet. Hos ham alene er livets varme og de åpne armer for alt som heter menneske. Hos ham er trøst, liv og håp. Hos ham er det lys selv i den mørkeste natt:..

Må det lys få skinne i alle hjerter denne jul!

«Julen i gamle Bærum

«som jeg husker den.»

Det kunne være morsomt å få vite litt om hvordan de feiret julen i gamle dager her i Bærum. Og den som kan berette om det er selvsagt fru Helga Bryn. Hun er født og oppvokset her i bygden vår, nærmere bestemt på Staver. Det som hun ikke vet om styre og stell i Bærum, er ikke verd å vite, påstås det.

Og så ber vi fru Bryn fortelle litt — —.

— Det jeg husker best er naturligvis selve julekvelden, forteller hun. Den begynte med noe vi kalte *mølje* ved 9—10-tiden om morgenen. Mølje er hjemmebakkt flattbrød som er oppbløtt i varm kjøttkraft og fett, og den ble spist varm. Det var et festmåltid, ja. Skikken med mølje har forresten holdt seg, og hver julekveld serveres fremdeles mølje på de fleste gårdene her i Bærum.

I min ungdom var det skikk å servere lutefisk og risgrøt til kvelds julaften. Risgrøten er etter hvert sløyfet, men lutefisken har holdt seg. Da kong Oscar II tilbrakte en jul i Christiania, fikk han også den tradisjonelle lutefisken.

Forberedelsene til jul var minst like hektiske den gangen som i dag. Alle ville jo beskik-

ke sitt hus til den store høytid, men det ble mye strev for husmoren.

Juletre hadde vi i min barndom også. Men julenissen kan jeg ikke huske, så han er nok en mer moderne oppfinnelse. Presanger hadde vi heller ikke. Men fikk vi en ny kjole til jul, så var det jo gildt.

For oss barna var det stas når snøen kom til jul. Da tumlet vi oss på ski og kjelke. — Og når det var føre, skal jeg si at vi barna gledet oss til turen til Bryn kirke 1. juledags morgen med bredsled og bjelleklang. Det var julestemning og julefest når hele bygden møttes på kirkebakken.

Så var det fast tradisjon hjemme at far tok alle oss ungene med på kjøretur 3. juledag. Det var også en av julens store opplevelser.

Juleselskaper var det gjerne mye av, og det festlige var at vi barna også fikk være med. Det store «glansnummer» var juletefesten på Asker seminar som var vår nærmeste nabo. Der var hele skolen med, og jeg ser ennå for meg det praktfulle juletreet som rakk nesten helt opp i taket i gymnastikksalen. Seminaristene underholdt, og det ble mange ringer rundt treet med sang og glede.

Med festen på seminariet ebnet gjerne julen ut — dessverre —, og vi barna begynte på skolen igjen, slutter fru Bryn. — Og *vi* sier hjertelig takk for det lille tilbakeblikk hun ga oss.

Kristi ansikt gjennom tidene IX.

Leonardo da Vinci var mellom 30 og 40 år da han malte «Madonna i klippehulen». Vårt bilde er et utsnitt av det, og viser Jesusbarnet. Leonardo da Vinci er et av de merkeligste mennesker som har levet, — vi kunne godt kalle ham «det første moderne menneske» i Europa. Hans tid opplevet kirkens store forfall, den evige innbyrdes krig mellom fyrstene, terror og plyndring og usikkerhet på alle kanter. Og den opplevde de første oppdagelsesreiser, de første store oppdagelser på naturvitenskapens felt, de spede begynnelser til maskinbruk, — i alle fall i krigens tjeneste. Det var en tid da middelalderens tillitsfulle barnetro slapp taket i européerens sinn, og tvilen drev ham til å søke sarnheten om livet annet steds enn i

den gamle kirken. Derfor vendte han seg mot naturen, og studerte skaperverket, i håp om der å finne Skaperens hemmeligheter. Leonardo var en slik mann. I løpet av et langt forskerliv oppdaget han bl. a. blodomløpet og vannets kretsløp, ga utkast til dampturbin, granatkardesk, og flyvemaskin. Men han anså malerkunsten for den høyeste av alle vitenskaper.

Om hans religiøse syn vet man nesten ingen ting. Men vi merker i hans bilder den dype søken etter mysteriet gjennom naturstudium, og vi tør kanskje lese ut av hans bilde av Jesusbarnet at han så det rene og mest opphøyede uttrykk for det guddommelige i et barns ansikt.

H. S.

Til barna!

Det er en travel tid nå inn under jul, ikke minst for barna. Mor trenger hjelp, og julegavene skal være ferdig i rett tid.

Noen barn har tross travelheten fått tid til en god juleforberedelse: De kommer sammen en gang om uken for å øve på alle julesangene.

På søndagsskolefesten skal de synges: «Barn Jesus i en krybbe lå —».

Nå har de sunget seg sammen og stemmene er klare og rene. De minste lager ring rundt bordet i stuen og synger: «O jul med din glede», mens de

bukker og neier det fineste de har lært.

Hvorfor feirer vi jul?

Jo, for det er fødselsdagen til Jesus, sier en av de små. Og de forteller ivrig hvordan det er hjemme hos dem på julekvelden.

Turid kan juleevangeliet utenat og forteller om det vesle barnet som ble født i en stall og lagt i en krybbe fordi det ikke var plass for det i noe hus.

Det er snart to tusen år siden engelen forkynte julebudskapet for hyrdene på marken. Siden har det lydt hver jul: «Oss er i dag en frelser født».

Det er mange som feirer jul og gir og tar imot gaver uten å tenke på at Jesus er den største julegaven.

Når vi nå framover tenner lys i adventskransen vår, vil vi forberede oss til å ta imot Jesus når han kommer til oss som barnet i krybben. Det er hans fødselsdag vi skal feire. Uten ham hadde vi ikke hatt noen jul.

Derfor er vi glade og derfor vil vi gjerne glede andre også. Vi synger: «Gjør døren høy, gjør porten vid —».

Og så vil vi be om at vi må få lukke hjertedøren helt opp for Jesus denne julen, slik at han ikke bare blir julegjest, men at han blir boende i hjertet vårt.

«Mitt hjertes dør jeg åpner deg.
O Jesus, kom hit inn til meg».

En god og glad jul for alle barna!
Aa. E.

Hva juletreet

Fra en julepreken for barn.

Vi kunne vanskelig tenke oss en jul uten juletre. Det ville være omtrent som en 17. mai uten flagg. Derfor kommer det fra hjertet når vi synger hver jul på nytt: «Du grønne glitrende tre, god dag, velkommen du som vi ser så gjerne, med julelys og med norske flagg, og høyt i toppen den blanke stjerne».

Juletreet er pyntet med lys. Før i tiden var det alltid levende lys, nå bruker vi mest elektriske. Men lysene skal ikke bare være til pynt. De skal si oss noe. De skal minne om lyset som englene så i julenatten. «Herrens herlighet lyste om dem», står det i juleevangeliet. Men særlig skal lysene minne oss om Ham som kom til verden for å gjøre det lyst for oss. «Jeg er verdens lys,» sa Jesus. Han ville lyse oss fram til Gud, og gjøre oss til lysets barn. Så vil Jesus at vi også skal lyse. Men det kan vi ikke på egen hånd. Lys må tennes. Slik må også Jesus få tenne sitt lys i hjertene våre.

«Med julelys og med norske

kan si oss.

flagg —». Ja, flaggene hører med. De skal minne oss om Norge. Og de skal få oss til å takke for at vi kan få høre hjemme i dette landet. Norge er en stor gave til oss fra Gud.

«Og høyt i toppen den blanke stjerne —». Den skal minne oss om stjernen over Betlehem som «ledet vise menn til vår Herre Kristus hen». Og den skal si oss at «vi har og en ledestjerne, og når vi den følger gjerne, kommer vi til Jesus Krist». Denne ledestjernen lyser for oss i Ordet fra Gud. «Denne stjerne lys og mild, som kan aldri lede vill, er hans Guddomsord det klare som Han lot oss åpenbare for å lyse for vår fot».

Før i tiden ble det gjerne hengt epler på juletreet, eller noe som skulle forestille epler. Og så var det lange kjeder av kulørt papir. Eplene skulle minne om kunnskapens tre i paradiset hage, som menneskene spiste av enda Gud hadde sagt at de ikke måtte gjøre det. Og papirkjedene skulle minne om slangen, som fikk

menneskene til å være ulydige mot Gud.

Men juletreet sely, som står der grønt midt i vinterens snø og kulde, det skal si oss at nå er Jesus livets tre. Og dette treet står ikke i en hage voktet av engler med dragne sverd. I Jesus Kristus er livets tre plantet midt imellom oss, og alle som vil, kan finne livet der.

Og juletreet forteller også hvordan det gikk til at Jesus ble livets tre. Alle de små korsmerkene på grenene taler om det. Og korsfoten, som juletreet gjerne står på, taler om det samme. Det var ved døden på korset at Jesus ble livets tre. Han døde for at vi skulle leve.

Når vi slår ring om juletreet, skal det minne oss om at vi skal være sammen med Jesus. Vi har alle fått forbindelsen med ham. I dåpen ble vi plantet inn som en gren på hans stamme. Det gjelder om å bli der. Derfor synger vi: «La verden ei med all sin makt oss vende bort fra dåpens pakt».

Men når vi tar hverandre i hendene og går om juletreet, da skal vi også tenke på at vi skal være sammen med hverandre. Vi skal holde sammen, og være gode mot hverandre. Vi ønsker godt for hverandre nå i julen. Og ved juletreet blir ønskene til bønn: «Her står vi nå i flokk og rad om deg, vårt skjønne hjerteblad, å hjelp at vi og alle må i himlen for din trone stå».

F. K.

Hvem har gitt oss julesangene våre?

Snart er det jul igjen, og så vil julens glade sanger lyde påny fra store og små.

Svært mange av julesangene våre er av utenlandsk opprinnelse. Men det forringer dem jo ikke. Tvert imot virker det berikende, synes jeg, når vi om julekvelden i radio søker utover gjennom eteren og «Stille Nacht, heilige Nacht», «In dulci júbilo» og andre kjente og kjære julemelodier strømmer inn til oss fra de fjerneste land. Men et par av de aller vakreste julesangene er dog norske. «Jeg er så glad hver julekveld», er skrevet av Marie Wexelsen, en niece av den kjente prest og salmedikter W. A. Wexels, født på Østre Toten 1803. Norske søndagsskolebarn har reist et vakkert minnesmerke på hennes grav som takk. Den vakre melodi til sangen er skrevet av en ukjent og glemt organist, Peder Knudsen. Han var fra Vågå i Gudbrandsdalen og døde som organist i Ålesund.

«O, jul med din glede», er også norsk og skrevet av en kvinne, nemlig Gustava Kielland, prestefrue, født på Kongsberg 1800. Hun har skrevet mange barnesanger, og var dertil svært musikalsk, så det er alminnelig antatt at det er henne selv som har komponert den vakre melodi til sangen.

Julens vel mest brukte sang «Glaude jul, hellige jul», skal være skrevet på selveste julekvelden 1808 i Salsburg av presten Joseph Mohr. Den herlige melodi som har gjort

sangen udødelig, er skrevet av en østerriksk organist, Franz Grüber. Den danske prest N. F. S. Grundtvig har gitt oss «Deilig er den himmel blå» og «Kimer i klokker». Dessuten har han oversatt «Et barn er født i Betlehem etter en gammel latinsk hymne fra 14. århundre. Vår egen L. M. Lindeman har skrevet melodien. «Her kommer dine arme små», er også dansk, av biskop H. A. Brorson, mens melodien er tysk av J. A. P. Schultz, 1795. Dansk er også «Deilig er jorden», skrevet av B. S. Ingemann. Melodien er på folke- og kirkemusikk betegnet som en gammel korsfarersang. En julesang som virker svært norsk, er «Du grønne, glitrende tre, god dag». Ikke desto mindre er den skrevet av en dansk skolebestyrer Johan Krohn. Men den vakre melodi som nå mer og mer blir brukt, er norsk, laget av Edv. Grieg.

«Jeg synger julekvad», (In dulci júbilo) er latinsk fra 14. århundre, kommet til oss gjennom tysk, oversatt av M. B. Landstad. Melodien er fra middelalderen. Fra tysk har vi også fått «En rose er utsprunget», egentlig en Maria-vise fra 15. århundre. En annen Maria-vise fra latin er «O, du signede, o, du salige julehøytid», med en gammel siciliansk folketone som melodi.

Mange andre julesanger kunne vi nevne, også norske, men få av dem har egentlig slått igjennom. Julen er først og fremst tradisjonenes fest, således også med julens sanger. Der-

for er de gamle kjente vanskelige å konkurrere ut, forankret som de er i alles hjerter med barndomsminnes ømme og sterke bånd.

T. J. Bakken.

Konfirmantinntegning.

Vårens konfirmanter inntegnes i Bryn kirke i forbindelse med en familiegudstjeneste *søndag 11. januar*. Inntegningen finner sted umiddelbart etter gudstjenesten. Konfirmantene må ha med skolevitnesbyrd. De som ikke er døpt i Vestre Bærum, må også ha dåpsattest. *Papirene leveres i konvolutt, med utenpåskrevet navn, adresse, fødselsår og -dag.*

Når inntegningen ordnes på denne måten, er det for å få mer fest over denne begynnelsen på konfirmant-samværene, og for like fra begynnelsen å få en kontakt mellom konfirmantene, konfirmantforeldrene og kirken. Vi innbyr særskilt konfirmantenes pårørende til å være med, og håper at mange vil følge sin konfirmant til kirken den søndagen. Gudstjenesten begynner kl. 11, og vi vil anmode alle om å møte presis.

Konfirmasjonsdagen blir søndag 10. mai i Bryn kirke.

F. K.

Gledelig jul

og *alt godt i det nye året*
ønsker vi våre lesere. — Takk for all interesse for bladet i året som gikk!

Redaksjonen.

A.s Hamang Papirfabrik

SANDVIKA

FLASKER, FILLER, JERN, METALL

Brukte ovner kjøpes stadig
Skytematter stadig på lager

Svend Pettersen

Tlf. 53 88 62

Lager ved fabrikken Tomten

O. K. Ringstad

SANDVIKA

Religiøs litteratur
Bibler - Testamenter - Salmebøker

Sandvika

Bok- og Papirhandel

Rannveig og Oskar Andresen
Telefoner 53 85 42 - 53 89 55

**Nafstads
Auksjonsforretning**

Teatergaten 14 - Oslo
Telefon 33 12 04

H. Munthe-Kaas A.s
ELEKTRISK FORRETNING

Telf. Sandvika 53 80 43

J. T. Dagestad
MALERMESTER

Evjevn. 28 - Tlf. 53 01 65

ALT I BYGNINGSARTIKLER

Gustav Lund A.s

Sandvika
53 81 65 - 53 89 05

Vær så snill

å støtte menighetspleiens innsamling! På den måten er De med å skape lys og glede i julen for mange ensomme og gamle rundt om i menigheten vår.

Hvis De vil, kan De også sende Deres beløp til prestene.

Juletefestene.

Dessverre var det ikke mulig å få oversikten over juletefestene så tidlig at den kunne tas med her i julenummeret. Følg derfor med i Budstikken hvor alle festene annonseres.

Vi synger julen inn.

Denne samlingen om julens toner vil også i år bli holdt i Bryn kirke søndag før jul, 21. desember kl. 18. Vestre Bærum pikekor vil synge sitt juleprogram. Det vil bli opptatt en kollekt til menighetspleien og pikekoret. Om programmet for øvrig, og om eventuelle ekstra rutebiler, se Budstikken.

Julaften

blir det som vanlig familiegudstjenester i Bryn og Sandvika kirke, begge steder kl. 4 ettermiddag. Det opptas offer til menighetens søndagsskoler.

Midnattsgudstjenesten

nyttårsnatt vil i år bli holdt i Bryn kirke. Nyttårsdag blir det høymesse i Tanum kirke. Vi henviser ellers til opplysninger i Budstikken.

Omslagsbildet

er, som De ser, fra Tanum kirke. Det praktfulle sommerbildet varmer formelig i vinterkulden, og vi sier takk til fotografen, fullmektig Øistein Borgenhov.

Gudstjenester.

N.B. For eventuelle forandringer se Budstikken.

SØNDAG 14. DESEMBER:

Tanum kirke kl. 11: Høymesse med altergang.

Sandvika kirke kl. 11: Høymesse med altergang.

SØNDAG 21. DESEMBER:

Bryn kirke kl. 11: Høymesse med konfirmantaltegang.

Bryn kirke kl. 18: Vi synger julen inn. Se notis.

JULAFTEN:

Bryn kirke kl. 16 (4): Familiegudstjeneste. Offer til menighetens søndagsskoler.

Sandvika kirke kl. 16 (4): Familiegudstjeneste. Offer til menighetens søndagsskoler.

1. JULEDAG:

Bryn kirke kl. 11: Høymesse. Offer til Den norske Sjømannsmisjon.

Sandvika kirke kl. 11: Høymesse. Offer til Den norske Sjømannsmisjon.

2. JULEDAG:

Tanum kirke kl. 11: Høymesse. Offer til Den norske Sjømannsmisjon.

SØNDAG 28. DESEMBER:

Bryn kirke kl. 11: Høymesse med altergang.

Sandvika kirke kl. 11: Høymesse med altergang.

NYTTÅRSAFTEN:

Bryn kirke kl. 23: Midnattsgudstjeneste.

NYTTÅRS DAG:

Tanum kirke kl. 11: Høymesse.

SØNDAG 4. JANUAR:

Bryn kirke kl. 11: Høymesse med altergang.

Sandvika kirke kl. 11: Høymesse med altergang.

SØNDAG 11. JANUAR:

Bryn kirke kl. 11: Familiegudstjeneste med konfirmantinnegning. Se notis.

N.B. Om ekstra rutebiler til kirkene, se erindringslisten i Budstikken.

**Sandvika Elektriske
Bakeri & Konditori**

Erling Østby
53 85 10 - 53 02 36

Østbys Konditori

Haslum - 53 69 43

Sandvika Hjemmebakeri

(vis à vis Hamangporten)

Alt i hjemmebakte kaker

Bestillinger mottas

Tlf. 53 86 54

Godt utvalg i skotøy

**Sandvikens Skotøi-
forretning**

V. Paulsen

Valler Fryseri

og

Valler Vaskeri

Tlf. 53 88 27

Til jul:

Levende torsk
og lutefisk

Bestillinger mottas. Varene kjøres ut julaften.

Bærum Fiskesentral

Telefon 53 89 58

Her er noen gode ideer til

julegaver:

- Skjorter
- Slips
- Skjerf
- Sokker
- Lommetørklær
- Pyjamaser

Dette - og mere til
får De hos

Reidar Davidsen
Sandvika

HELG OG HVERDAG
utgis av Vestre Bærum menighetsråd og utkommer med 10 nr. i året.
Redaksjon: Fredrik Knudsen, Olaf Büch-Holm, Emil Nitter.